

Avskaff karakterer i orden og oppførsel

Kunnskap om evnen til selvregulering kan tyde på at karakterer i orden og oppførsel bør avskaffes.

Husker du hvem som fikk nedsatt i orden og oppførsel i din klasse? Jeg stilte meg selv dette spørsmålet, og det var nesten litt uhyggelig hvor fort jeg kunne liste opp flere navn - flest guttenavn.

Forskning kan tyde på at i stedet for å stemple elever med dårlig orden og oppførsel, bør skolens oppgave være å stimulere utviklingen av kompetanse som gir god orden og oppførsel.

Evnen til selvregulering er sentral for god orden og oppførsel. Selvregulering er et begrep fra utviklingspsykologien og handler om evnen til å regulere og kontrollere egne handlinger, tanker og følelser for å oppnå et mål. Svært forenklet forklarer psykologiprofessor Walter Mischel (som nylig var på Skavlan) begrepet med at hjernen har et varmt og et kjølig system. Det varme systemet er opptatt av det som oppleves og føles akkurat nå og reagerer raskt og impulsivt, mens det kalde systemet tenker på konsekvensene og stiller spørsmål som «men er dette så lurt?»

I ungdomstiden er det varme systemet i hjernen veldig varmt - det er nåtiden som er viktig, spesielt når man er sammen med venner. I boken «The Age of Opportunity: Lessons from the New Science of Adolescence» forklarer den anerkjente psykologen Laurence Steinberg dette med nevropsykologisk forskning som viser at i puberteten er hjernen i enorm utvikling og spesielt sensitiv til nytelse. Det er nettopp derfor de mest intense følelsene de fleste av oss har hatt er fra ungdomstiden.

Når opplevelsen av her og nå er så intens, er det krevende å aktivere den kalde delen av hjernen som spør «men er dette så lurt?». Det er derfor de fleste av oss gjorde noen dumme ting i ungdomstiden, forklarer Steinberg. Hans løsning er at ungdom trenger tette, trygge og varme relasjoner til voksne som setter tydelige grenser - både i hjemmet og på skolen.

Midt i denne følelsesstyrte

Skolens oppgave bør være å stimulere utviklingen av kompetanse som gir god orden og oppførsel. Illustrasjonsfoto: Aleksander Nordahl

Selvregulering og annen sosial og emosjonell kompetanse hos barn og ungdom har minst like stor betydning som iq for hvordan de senere lykkes med utdanning og arbeid

Fredagskronikk Mari Rege

perioden av livet skal elevenes orden og oppførsel vurderes, og de som ikke tar høyere utdanning må møte arbeidslivet med disse karakterene. Noen vil kanskje si at det er nettopp det som er poenget, dårlig orden og oppførsel må få konsekvenser.

Problemet er at for ungdom flest er det nåtiden som teller, og konsekvensen av nedsatt karakter i orden og oppførsel oppleves ikke relevant - «læren liker det ikke, men hele klassen ler jo!»

Studier fra nevropsykologi og utviklingspsykologi viser at evnen til selvregulering påvirkes av oppvekstmiljøet, og at ungdomsårene (i tillegg til årene før barna begynner på skolen) er en spesielt sensitiv periode for å stimulere utvikling av selvregulering. Dette kan tyde på at skolen, i stedet for å stemple elever med dårlig orden og oppførsel, bør hjelpe dem i å utvikle bedre selvregulering som understøtter bedre orden og oppførsel.

Selvregulering er ikke bare viktig for god orden og oppførsel. Forskning viser at evnen til selvregulering har stor betydning for å klare seg bra faglig og sosialt i skole, studier og arbeidsliv.

Forskningen til James Heckman, nobelprisvinner i økonomi, tyder på at selvregulering og annen sosial og emosjonell kompetanse hos barn og ungdom har minst like stor betydning som iq for hvordan de senere lykkes med utdanning og arbeid.

Noen vil si at ved å avskaffe karakterer i orden og oppførsel tar vi bort det eneste verktøyet skolen har for å sikre god oppførsel. Kunnskap fra nevropsykologien og utviklingspsykologien tyder på at dette verktøyet kanskje ikke virker, og at karakterer i orden og oppførsel faktisk kan virke mot sin hensikt.

Flere studier tyder på at gode relasjoner og tillit mellom elev og lærer, hvor eleven føler at han er viktig for læreren, er helt grunnleggende for å styrke elevenes evne til selvregulering. En stadig trussel om nedsatt orden og oppførsel er neppe med på å bygge gode relasjoner og tillit.

På forrige møte i det såkalte Ludvigsen-utvalget hadde vi gode diskusjoner om hvorvidt en karakter i orden og oppførsel er hensiktsmessig. Vi diskuterte hvordan skolen i stedet kan stimulere utvikling av kompetanse som understøtter god

orden og oppførsel. Spesielt drøftet vi kompetansemål og vurderingssystem som konkretiserer utviklingspotensialet for elevenes sosiale, emosjonelle og faglige kompetanse.

Vurdering av sosial, emosjonell og faglig kompetanse krever en såkalt dialogisk tilnærming der både lærere og elever er medvirkende i vurderingen av mestring og fremgang. En slik tilnærming kan gi ungdommen konkrete mål å jobbe med og veiledning i å finne strategier for å nå disse målene, samtidig som relasjonen mellom elev og lærer styrkes.

Utvalget har ikke konkludert ennå, og skal diskutere dette videre på møtet i neste uke. Du kan lese møtepapirene som allerede er lagt ut på utvalgets blogg.

Mari Rege, professor i økonomi, Handelshøgskolen ved UiS og ESOP ved UiO

Se også
Side 22-23

Se flere innlegg
Side 30-31

Fredagskronikken

Alexander Cappelen

Bård Harstad

Ola Kvaløy

Katrine Løken

Simen Markussen

Mari Rege

Karen Helene Ulltveit-Moe

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen **Telefon:** 22 00 10 59 **Sentralbord:** 22 00 10 00 **Epost:** debatt@dn.no **Telefaks:** 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom **Underinnlegg/replikk:** Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) **Legg ved portrettfoto.**

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.